ESKİMİŞ ENDÜSTRİ ALANLARINA KENTSEL DEĞERİ ARTIRMA ADINA İŞLEV KAZANDIRMA - BURSA MERİNOS KÜLTÜR MERKEZİ VE PARKI ¹

GIVING FUNCTION OF OBSOLETE INDUSTRIAL ZONE FOR IMPROVING URBAN VALUE - BURSA MERİNOS CULTURAL CENTER AND PARK

Meryem ALAGÖZ¹

¹*Necmettin Erbakan Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, Konya/ Türkiye*

Öz: Endüstri yapıları ve içinde bulunduğu alanlar, mimari ve teknik nitelikleri, sosyal ve kültürel verileri ile önemli kaynaklardır. Bu kaynakların belgelenmesi, korunması ve geleceğe aktarılacak üzere yeniden kullanımı, kentsel değeri artırma adına endüstri mirasının çalışma alanı içinde yer almaktadır. Bu alandaki çalışmaların nitelikli olması, yapıları uygun bir işlevle kent hayatına kazandırmanın yanı sıra, özgün kimliklerini de korumaya bağlıdır. Bu çalışmada, Cumhuriyet döneminin ilk sanayileşme atılımlarından biri olan ve Bursa'nın fiziksel gelişiminde etkin bir rol oynayan Bursa Merinos Yünlü Sanayi Dokuma Fabrikası ve bu binanın değişen fonksiyonu ile Bursa Merinos Kültür Merkezi ve Parkı olma süreci karşılaştırmalı olarak incelenmiş, mevcut endüstri mirasının gelecek kuşaklara aktarılmasında geliştirilen öneriler tartışılmıştır. Bu endüstri binasına, sürekli yenilenen sosyo – kültürel ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte ve eski kimliğini de yansıtarak kültür merkezi işlevi kazandırılmıştır. Kentlerimizde atıl durumda olan bu yapıların korunması ve yaşatılması, kent belleğinin ve kimliğinin canlı tutulması ve teknik bilgilerin geleceğe taşınması açısından önem teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Endüstri Alanları, Yeniden Kullanım, İşlev Kazandırma

Abstract: Industrial buildings and the located area are significant resources with architectural and technical qualifications, social and cultural data. Documentation of these resources, conservation and reuse to be transferred to the future are located in the industrial heritage in the name of the workspace for improving urban value. The studies in this field are qualified, not only saves the life of appropriate function structures of the city, as well as the original ID depends on to protect them. In this study, Bursa Merinos Cultural Center And Park, one of the first industrialization breakthrough in the Republican period and playing an active role in the physical development of Bursa, and changing the function of this industrial building, the process of Merinos Cultural Center And Park, examined in a comparative perspective. Also, developed recommendations are discussed for transfer of the present industrial heritage for future generations. This industrial building can meet the contemporary social and cultural needs of the growing city because of the location in Bursa. Also, old identity of the factory is reflected the preference of refuction that is cultural centre. Protecting and maintaining of these industrial structures constitute significance in terms of alive the urban memory and identity and moving technical information into the future.

Key Words: Landscape Industrial Area, Changing The Function, Reuse

Doi: 10.17365/TMD.2017.1.004.x

- (1) *1Sorumlu Yazar: Meryem ALAGÖZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi Mimarlık Bölümü Konya/Türkiye, malagoz@konya.edu.tr, Geliş Tarihi / Received: 17.09.2016 Düzeltme Tarihi / Revision Date: 01.10.2017 Kabul Tarihi/ Accepted: 18.02.2017 Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – Uygulama /Research - Application) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None “Etik Kurul Raporu Yok – None of Ethics Commit*

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREEED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

GİRİŞ

Koruma kararını verme, uygulama ve yeniden işlevlendirme gücüne sahip yerel yönetimlerin gündeminde, kültür mirası öğeleri yerini almıştır. Hanlar, camiler, medreseler, eski konaklar, tarihi çeşmeler restore edilmekte, envanterleri çıkarılmakta ve müze, kültür merkezi, sergi salonu olarak vb. işlevlerde kentte yaşayan mekânlara dönüştürülmektedir. Yakın zaman öncesine kadar, değişimin hızı ve yeni teknolojiler karşısında verimliliklerini yitiren sanayi yapıları ile araç gereç ve donanımları unutulmaya terk edilmiştir. Günümüzde, unutulmaya yüz tutan endüstri mirası yapılarının çağdaş kentlerle ilişkilendirilerek kentlilerin ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde yeniden düzenlenerek yaşatılması konusunda çalışmalar yapılmaktadır.

Endüstri yapıları çoğunluk tarafından konut, ticaret, eğitim, kültür, spor yapıları gibi mimarlığın alışılmış uğraş alanlarının dışında sayılmakta, sadece makineleri barındıran yapılar olarak algılanılmaktadır. Gerçekten de işlevleri nedeni ile kentlerin dışında organize bölgelerde ya da kırsal alanlarda yerleşen endüstri yapıları, başka yapı türleri gibi kent merkezlerini süsleyip zenginleştirememektedir. Sanayileşme ile kentlerin değişen fiziki, ekonomik ve sosyal yapısıyla birlikte kent merkezlerinde kalan, işlevini yitirmiş endüstriyel alanlar, üretim sistem ve teknolojilerinin değişmesi, kenti kirletici unsurları barındır-

ması ve diğer ekonomik nedenlerle terk edilmiştir (Bilgin ve Bağbancı, 2015:149). Kent içerisinde kalmış bu atıl yapıların, zamanla kent hayatına kazandırılmasına yönelik yeniden işlevlendirme çalışmalarının yapılmasının kentleşme bakımından önemi büyüktür. Kentlilik bilincine sahip aktörler eliyle çok çeşitlenen işlevlerde kullanılan bu yapılar, kent imgesine kattıkları değerle ön plana çıkmaktadır (Aydın ve Gyte, 2014).

Bu süreçte, endüstri yapılarına nasıl müdahale edilebileceği konusundaki uzmanlık tartışmaları ortaya çıkmaktadır. Anıtsal, sanatsal ekonomik tüm koşullar göz önüne alındığında, endüstriyel alanların yeniden işlevlendirilmesi planlanırken üzerinde durulması gereken birtakım genel ilkeler ortaya çıkmaktadır (Özden, 2002: 147; Koçan, 2011: 128-129). Yeniden işlevlendirme başarılı olduğu zaman, endüstriyel alanlar yeni işleviyle yaşamını devam ettirmekte ve böylece verilecek kentsel değeri artıran işlevler ile ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel anlamda sürdürülebilirlik sağlanmış olmaktadır (Karıptaş, Erdinç ve Dinçer, 2015 :514).

AMAÇ

Kent içinde yer alan bazı endüstri binalarının zaman içinde geçirdiği fiziksel değişimle beraber gerek çevresine verdikleri kirletici etkiler, gerekse konumundan dolayı ihtiyaçlara cevap verememesi sorunsalı, kentsel değeri

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

artırma adına bu binaların fonksiyonunun değişimi ve yeni ihtiyaçlara cevap verebilen binaların oluşumu ile çözülmüştür. Cumhuriyet döneminde önemli bir yere sahip olan Bursa Merinos Yünlü Sanayi Dokuma Fabrikası ile fonksiyonu değiştirilerek kültür merkezi ve park olarak yeniden kullanılan aynı binanın ve çevresinin karşılaştırmalı olarak irdelenmesi ve kentte meydana getirdiği değer artışının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

KAPSAM

Çalışma kapsamında eskimiş endüstri binalarını yeniden işlevlendirmek için uyulması gereken ölçütler ve kentsel değer ile bu ölçütlerle yapıya yüklenen yeni fonksiyonların ilişkisi anlatılmıştır. Örnek alan olarak ise, Cumhuriyet tarihi içinde sanayileşmenin sembollerinden birisi olan Merinos Fabrikası ve çevresi seçilmiş, anlatılan ölçütlere uygunluğu tartışılmıştır.

YÖNTEM

Karşılaştırma ve değerlendirme yöntemi referans alınarak yapılan bu çalışmada, söz konusu endüstri binasına önerilen aşamalar ile yeni fonksiyonlar belirlenerek, tayin edilen yeni işlev alternatiflerinin kent belleğindeki ve kimliğindeki etkisi saptanmıştır.

ESKİMİŞ ENDÜSTRİYEL BİNALARIN TANIMLANMASI, ÇÖZÜMLENMESİ ve DEĞERLENDİRİLMESİ

Yeniden işlevlendirilmede endüstriyel yapıların ilk önemli vurgusu 1950’lerde İngiltere’de ortaya çıkmıştır. Bu kavram “Industrial Archaeology” olarak, sanat tarihçisi Alois Riegl tarafından ortaya atılmıştır (Ercivan, 2004).

Eskimiş endüstri alanlarını çözümleme süreci, tasarım özellikleri saptamak ve taşıyıcı sistem, yapım tekniği ve malzeme özelliklerini belirlemek için tüm dönemleri kapsayan bir belgeleme tekniği ile başlamaktadır. Bozulma nedenlerinin ve sorunların analizi yapılarak yapı değerinin tespiti yapılmaktadır. Korunan ve yeniden işlevlendirilen yeni yapı için bu değerleri tehdit eden etkenleri ortadan kaldırılması veya denetim altına alınması gerekmektedir. Kısacası, endüstriyel mirasın içinde bulunduğu sosyal ve fiziksel ortamın değişimi göz önünde bulundurularak endüstriyel alanın kültürel, teknolojik ve sosyal tarihi araştırılmaktadır (Icomos - Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi, 2013).

Türkiye’de endüstri mirası sayılma ölçütleri;

- Dönemindeki teknolojik gelişmeye öncü olması, başarılı ve yüksek kaliteli bir teknik uygulama olması,
- Teknik donanım ve üretim sistemi tamamen korunmuş ve/veya işlevini sürdüren dünyadaki ilk veya tek örnek veya örneklerden birisi olması,

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

- Endüstriyel üretimle birlikte, etrafında yeni bir yapılaşmanın başlamış olması,
- Bölgenin sahip olduğu doğal maden kaynakları ile ilgili önem kazanması ve gelişmesiyle birlikte bu süreçte maden üretimi için yapılar inşa edilmesi,
- Endüstri Devrimi'nin oluşması veya gelişmesinde önemli bir rol oynaması,
- Endüstri alanında daha sonra inşa edilmiş yapılara örnek olması,
- Döneminde dünyanın önde giden üretim yerlerinden biri olması

şeklinde sıralanabilmektedir (TMMOB, 2007).

ENDÜSTRİYEL BİNALARINA YENİ İŞLEV KAZANDIRMA

Endüstri mirasının gelecek kuşaklara aktarılabilmesi, yapıları uygun bir işlevle kent hayatına kazandırmanın yanı sıra, özgün kimliklerini de korumaya bağlıdır (Özer ve Özer, 2010: 61).

Sanayi yapılarının işlevlerini yitirmelerinde de etken, mevcut yapıların yeni üretim tekniklerine cevap verememeleridir. Teknolojik gelişmelerin dışında, başka etkenler de işlev kaybına neden olmuştur. Bunlar arasında, hammadde temininin güçleşmesi, Uzak Doğu ülkelerinden daha düşük maliyetle bitmiş ürün alımı, kent içinde kalan fabrikaların

artık genişleyememesi, çevreye zarar verir hale gelmeleri gibi çeşitli nedenler sayılabilir. Dolayısıyla mevcut sanayi yapıları artık mekân, konum olarak, ya da işlevsel eskime nedeniyle yetersiz olmaya başlamıştır. Bu durum, çağdaş endüstri toplumunu simgeleyen anıtsal sanayi yapılarının işlevlerini yitirmeleri ile sonuçlanmıştır.

Eskimiş endüstri alanlarını yeniden işlevlendirme üç farklı ölçekte gelişebilir:

- Mimari-kentsel-bölgesel ölçekler; büyük bir endüstriyel kompleksin tüm bölgenin çehresini, toplumsal yaşamını ve ekonomisini dönüştürecek rekreasyon alanları olarak yeniden yapılandırılması,
- Orta ölçekler; bir gazometrenin dalış okuluna ya da deneysel müzik laboratuvarına dönüştürülmesi,
- Küçük ölçekler; eski depoların konutlara (soho – loft) dönüştürülmesi,

bu ölçeklere örnek gösterilebilir (Uçkan, 2000:36-37).

Tüm bu ölçeklerde sürece katılan birçok etken bulunmaktadır.

- Mimari estetik kaygılar,
- Maliyetlerin düşürülmesi,
- Yeni sürdürülebilir ekonomik dinamiklerin yaratılması (kültür turizmi, zanaatkar-

lığın yeniden değerlendirilmesi, ekolojik üretim parkları vb.),

- Bölgenin kentsel dokuya geri kazandırılması,
- Kentsel ekoloji sistemlerinin oluşumu

bu etkenlerden bazılarıdır (Uçkan, 2000:36-37).

Bu bağlamda, işlevini yitirmiş ve eskimiş bir binanın ya da bölgenin yeniden işlevlendirilmesinde eşzamanlı olarak farklı düzlemlerde birçok ölçüt sürece katılır:

- Mekanın ruhunu mimari egoya kurban etmeme,
- Bölge halkının uyum dinamiklerini hesaba katma,
- Ekolojik dengeye katkıda bulunma,
- Yeni ve sürdürülebilir sosyo-ekonomik dinamikler yaratma vb.

Bu planlama müdahalelerine olumlu ve olumsuz bir çok örnek verilebilir. Her ne kadar henüz tüm dinamikleri belirlenmemiş ve tartışılmaya devam eden bir yaklaşım olsa da, burada önemli olan “sürdürülebilirlik” ölçütü ve toplumsal/sivil katılım modellerinin işlevli-ğidir (Uçkan, 2000:36-37).

Bu ölçütler ışığında, Şekil 1’de bir endüstri binasının yeniden kullanımını planlama süre-

cinde çalışma ekibi programı gösterilmektedir.

Şekil 1. Yeniden Kullanım Sürecine İlişkin İş Programı (Tümer, 2003)

Yeni işlev alternatiflerine ulaşıldıktan sonra, sanayi yapısının kent ile olan anlamsal bütünleşmesinin ön koşulu belirlenmiş olmaktadır.

Her binanın kendine özgü bir karakter olarak daha esnek bir yaklaşıma ihtiyacı vardır. Yapı mirasının; teknolojik, tipolojik ve resmi niteliklerini koruyarak daha fazla esneklik, mümkün olduğunca kullanıcılara yönelik, entegre bir yeniden kullanım olması kontrollü dönüşüm planlama sağlayacaktır (Aydın ve Aksoy, 2012: 40).

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ
Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar
INTERNATIONAL REFEREEED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE
January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring
ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)
(2015/04018 – 2015/GE/17595)

KENTSEL DEĞER ve YENİDEN İŞLEV- LENDİRİLEN ENDÜSTRİ ALANLARI İLİŞKİSİ

Koşulların, kullanıcıların, toplumların değer yargılarının ve ihtiyaçların hızla değiştiği, bu nedenle de endüstri alanlarının yeni bir düzenlemeye gerek duyulduğu bir dönemde yapılar strüktürel olarak ayakta kalmasına rağmen işlevlerine ihtiyaç duyulmaması nedeniyle terk edilmektedir. İşlevsiz ve köhneleşmiş binalar beraberinde tarihsel ve kültürel yok olma gibi birçok sorunu da getirmektedir. Bir başka deyişle, endüstri yapıları, günümüzün değişen sosyo-ekonomik koşulları karşısında hem içinde bulundukları toplumsal yapı karakteri, hem de yaşanan mekânların günün değişen şartlarına cevap vermemesi bakımından çeşitli zorluklar yaşamaktadır (Göçer, 2003:80-83). Bu zorluklar sonucunda eskimiş sanayi yapılarının ya yıkılması ya da yeni işlev kazandırılarak kullanılmaya devam edilmesi gerekmektedir. Bu alternatifler değerlendirilirken kentsel değeri artırmada en etkin çözüm olarak mevcut olanı sürdürebilmek karşımıza çıkmaktadır (Büyükarıslan ve Güney, 2013:34).

Mevcut eskimiş endüstriyel alanları dönüşüm süreci kentin gelişimi ile ilişkilendirilmektedir. İşlevini ve önemini yitiren endüstriyel alanlarda, kentsel dönüşümü hedef alan bütüncül planlama yaklaşımlarıyla yeni işlevli mekanlar oluşturularak, bu alanların mo-

dern yaşam koşullarına uyum sağlayabilmesi amaçlanmaktadır (Roberts ve Skyes, 2000, 8-34).

Küresel boyutta eskimiş sanayi alanlarını yeniden işlevlendirilirken kentsel değeri artırmak adına şu temel stratejiler göz önünde bulundurulmaktadır:

- Sanayinin kentte yaptığı tahribatın ortadan kaldırılmasını sağlamak,
- Üretim sürecinde kentten uzak kalan bölgeyi kentle bütünleştirmek,
- Bunları sağlarken de işlevini yitirmiş sanayi mirasını koruyarak gelecek nesillere görsel ve deneysel olarak doğru aktarılmasını sağlamaktır.

Yeniden işlevlendirilen endüstri alanlarının kentler arası rekabette kentin tanıtımına ve sosyal çevreye katkıda bulunması da hedeflenmektedir (Tolga, 2006).

Eskimiş endüstri alanlarına işlev kazandırma eylemleri fiziksel çevrenin dönüşümünü sağlamakla kalmayıp o alanda ve etkilenen alanda yaşayan insanların yaşam koşullarını da değiştirmektedir. Bu değişim genelde getirilen yeni işlevlerle birlikte alandaki donatı alanlarını fazlalaştırmakta dolayısıyla kamusal alanların artmasını sağlayarak olumlu bir nitelik taşımaktadır (Özden, 2012: 823 – 827; Oğuz, Saygı ve Akpınar, 2010: 159).

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Dönüşüm projeleriyle birlikte yeni ulaşım aksları oluşturularak mevcut trafik sorunları çözümlenmekte, yeni yeşil alanlar oluşturulmakta, çevre, hava ve ses gürültüsüne sebep olan fonksiyonlar yenileriyle yer değiştirmekte, insanlar için yeni sosyal ve kültürel mekanlar oluşturulmakta ve tüm bu sayılan işlevlerle kentsel değerin arttırılmasında öncü adımlar atılmaktadır. Dolayısıyla bilinçli ve programlı yapılan ve alana özgü niteliklere göre hazırlanan dönüşüm projeleri sonucunda kentsel kalite ve değer artışları beklenmektedir (Gemici, 2011: 37; Torlak, 2013: 705-706).

ENDÜSTRİYEL BİNALARA YENİ İŞLEV KAZANDIRMA ÖRNEĞİ, BURSA MERİNOS KÜLTÜR MERKEZİ VE PARKI

Cumhuriyet tarihi içinde sanayileşmenin sembollerinden birisi olan Merinos Fabrikası ve çevresi, Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından yeniden kullanım ile kentin sosyo-kültürel ihtiyacına cevap verecek biçimde kültür merkezi olarak projelendirilmiştir.

ENDÜSTRİYEL ALANIN TARİHÇESİ

Sümerbank Merinos Yünlü Sanayi Dokuma Fabrikası, Ortadoğu ve Balkanlar'ın en

büyük, Avrupa'nın da 5'inci büyük dokuma fabrikası olarak kurulmuştur. Temeli 28 Kasım 1935 tarihinde dönemin Başbakanı İsmet İnönü ve bakanı Celal Bayar tarafından atılan fabrikanın yapımını ünlü işadamı ve girişimci Nuri Demirağ üstlenmiştir. İki yıla yakın bir sürede tamamlanan Merinos Fabrikası'nın açılışı, 2 Şubat 1938 tarihinde, Bursa'ya yaptığı 17. ziyaretinde Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk tarafından yapılmıştır. İlk açıldığında sadece iplik üretimi yapılırken, 1944'te dokuma, 1946'da apre tesisleri ilave edilmiş ve 1963 yılından sonra hızlanan sanayileşme sürecinin başlamasından gelişimine dek Bursa ekonomisine en önemli katkıyı sağlayan kurum haline gelmiştir (Merinos AKKM, 2015). Bununla birlikte, fabrikanın bünyesinde bulunan futbol sahası, sinema, tiyatro, konser salonları, kreşler ile dönemin sosyo-kültürel gelişimine öncülük etmiştir. Ayrıca, fabrikanın elektrik santrali şehrin elektrik ihtiyacının bir kısmını da karşılamıştır (Bozkurt, 2015).

Resim 1'de fabrikanın eski dönemlerdeki durumunda görüldüğü üzere, fabrikanın bulunduğu alanda yerleşim alanları mevcut değildir. Henüz fabrika kent içerisinde bulunmamaktadır.

Resim 1. Sümerbank Merinos Yünlü Sanayi Dokuma Fabrikası (Merinos AKKM, 2015)

Merinos Fabrikasının, 314 bin 569 metrekarelik arazisi ve üzerinde bulunan taşınmazların eğitim, halka açık kültür, sanat, spor ve rekreasyon amaçlarında kullanılması için kamu yararı göz önüne alınarak, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na bedelsiz devredilmiştir (Merinos AKKM, 2015).

Resim 2. Merinos Kültür Merkezi ve Parkı (Merinos AKKM, 2015)

Resim 2’de günümüzdeki fabrika alanının yerleşim yerlerine yakınlığı görülmektedir. Kentin gelişimi ile birlikte, fabrika alanı artık kent merkezinde kalmıştır.

ENDÜSTRİYEL ALANA YENİ İŞLEV KAZANDIRILMASI

Bu proje, Merinos Parkı düzenlenmesi, Merinos Fabrikası’nın Kültür Merkezi olarak yeniden işlevlendirilmesi ve yeni bir Atatürk Opera binası ve Konser Salonu tasarımı olmak üzere üç temel başlıktan oluşmaktadır. Bununla birlikte proje 2007 yılında, Tarihi Kentler Birliği “Başarı Ödülü”ne layık görülmüştür (Bozkurt, 2015).

Merinos Fabrika Binası ve Parkı, yakın çevresinde Osmangazi Belediyesi ve Bursa Atatürk Stadyumu bulunduğu için Bursa Kenti’nin merkezi olarak kabul edilebilecek bir konumda yer aldığından, Bursa halkının günümüzdeki kültürel ve sosyal ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikteki yeni bir Kültür Merkezi tasarımı olması uygun görülmüştür (Gallery – Merinos, 2015).

Grafik 1’de görüldüğü üzere, eskiden salaş ambarlarının olduğu kısımda (7) Atatürk Kültür merkezi (2) yer almaktadır. Malzeme ambarı (16) açık sergi salonu (4) haline getirilmiş, bu kısma sanayi müzesi ve kafeterya işlevleri (14,15) eklenmiştir. Tabldot binasına (2) nikah salonu (6), müdür evine (4) restoran (8) ve salaş ambarlarına (7) kafeterya (2) fonksiyonları yüklenmiştir. Bununla birlikte, dokuma apre işletmesine afet yönetimi ve açık gösteri

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

alanı işlevi yüklenmiş, konfeksiyon işletmesi oyun bahçesi haline getirilmiştir. Böylece, büyük bir açık alan mekanı ile yeni işlevlendirilen fabrika alanı, insanların sosyo-kültürel ihtiyaçlarını giderici bir adım atmıştır.

Grafik 1. Alanın Eski ve Yeniden Düzenlenmiş Vaziyet Planı (Arkitera, 2011)

Grafik 2’de ise, fabrika üretim bloğu iç mekan düzenlemeleri görülmektedir. Ana üretim binasının her iki aksı da türk halk müziği, bando bölümü, mehter ve türk sanat müziği odaları haline gelmiştir (1,2,3,4,5,6). Baskı ve iğne

odası ile trafonun (5 ve 8) olduğu bölüme alışveriş (9) fonksiyonu yüklenmiştir. İplik şefliği (1), iplik işleme alanı (2), imalat alanı (3) ve tek büküm alanı (4) mekanları orta aksına, bir iç sokak (8) oluşturularak sanat galerisi (12) haline getirilmiştir. Üretim bloğuna yüklenen yeni fonksiyonlar ile mekan olması gereken optimum alanla kullanılmıştır. Yeşili içine alan bir iç sokak ile insanların sosyalleşmesini sağlayan ferah alanlar oluşturulmuştur.

Grafik 2. Fabrikanın Eski ve Yeniden Düzenlenmiş Planı (Arkitera, 2011)

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

İç mekânlar, fonksiyonel gereklilikleri gözetilerek teknolojilerle donatılmış, boyutsal koordinasyon modüler olarak sağlanarak, geleneksel yapımdan çok endüstrileşmiş yapıyı ön planda tutan bir anlayışla ele alınmıştır (Resim 3), (Forum Yapısal Net, 2015).

Resim 3. Fabrika Üretim Biriminin Eski ve Yeni Durumu (Forum Yapısal Net, 2015)

Fabrika güney ve kuzey cepheleri, cephe kaplama malzemesi ile kaplanarak modern çağa uygun bir mimari anlayışta yapılmaya çalışılmıştır. Üretim bloğuna yeni yüklenen fonksiyonların (sanat odaları ve sanat galerisi), bir fabrika bloğundan daha fazla ışığa ihtiyaçları olmasından dolayı mevcut pencere-

ler yeniden boyutlandırılarak düzenlenmiştir (Resim 4), (Forum Yapısal Net, 2015).

Resim 4. Fabrikanın Eski ve Yeniden Düzenlenerek Kültür Merkezi Haline Getirilmiş Cephesi (Forum Yapısal Net, 2015)

Merinos Parkı, Bursa Kenti için merkezde yer alan önemli bir rekreasyon alanı olarak düzenlenmiştir.

İçinde binlerce yeni ve eski ağaç, gölet, koşu yolları, bisiklet yolları, oturma-dinlenme mekanları, çocuk oyun alanları ve kafe-büfe gibi donatıları olan Merinos Parkı, aynı zamanda Fabrika Binası ve Kültür Merkezi'nin de yakın çevre nüfuz alanını oluşturmaktadır (Resim 5), (Forum Yapısal Net, 2015).

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Resim 5. Fabrika Alanının Eski Hali ve Yeniden Çevresinin Düzenlenmesi (Forum Yapısal Net, 2015)

Resim 6. Fabrikanın Eski ve Yeniden Düzenlenen Girişleri (Forum Yapısal Net, 2015)

Merinos Fabrikası'nın yeniden işlevlendirilmesinde fabrikanın orijinal yapısındaki batı girişi ve batı-doğu aksı esas alınmıştır. Bu aks kentle ve yeni Kültür Merkezi ile bütünleşmeyi sağlayan yeni bir kentsel mekan aksı yaratmaktadır (Resim 6), (Forum Yapısal Net, 2015).

Restorasyon ve renovasyonda kabuk niteliğindeki çatı ve dış duvarlara bütünlüğü zedelemeyecek müdahalelerde bulunulmuştur (Resim 7), (Forum Yapısal Net, 2015).

Resim 7. Fabrikanın Eski Hali ve Yeniden Düzenlenen Çatı ve Dış Duvarı (Forum Yapısal Net, 2015)

BULGULAR

Model alanda bulunan Merinos Kültür Merkezi ve Parkı, yeniden işlevlendirme bağlamında “Mimari-kentsel-bölgesel” ölçekte geliştirilmiş olduğu görülmektedir. Çünkü, büyük bir alanı kaplayan kompleks tüm bölgenin çehresini, toplumsal yaşamını ve ekonomisini değiştirmiştir. Ayrıca, model alanda incelenen örnek proje, kent merkezinde sıkışmış, belirli

ölçekteki post-endüstriyel alanların yeniden değerlendirilmesi yaklaşımları bağlamında yüklenen yeni tasarım ve yaşam programının hedefleri;

- Çevrenin ekolojik açıdan temizlenmesi. Altyapı ve üstyapının aşamalı ve bağlantılı olarak iyileştirilmesi,
- Sosyal ve fiziksel dokunun, bu bağlamda kimliğin sürdürülmesi,
- Sosyo-kültürel bağlamda yeniliğin ve çeşitliliğin desteklenmesi. Demokratik, iletişim ve etkileşime açık kentsel yaşam oluşturma,
- Ekonomik bağlamda yeniliğin ve çeşitliliğin desteklenmesi. Yeni iş alanları yaratma ile farklı ölçeklerde yatırım çekme,
- Yerel ve küresel kültürün üretilmesi ve zenginleştirilmesi,
- Esnek ve çeşitli işlevlerde açık ve kapalı alan kullanımının iç içe geçirilmesi,
- Kamunun tasarım süreçleri ve gelecek işlevlerin oluşumunda etkili olması. ‘İnsanların mekânları’ ve bireylerde aidiyet duygusu yaratılması.

şeklinde özetlenebilir. Bu anlamda, işlevini yitirmiş ve eskimiş binaların ya da bölgenin yeniden işlevlendirilmesinde bağlı kalınan ölçütlere dikkat edildiği görülmektedir.

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

SONUÇ

Bu çalışmada, yeniden işlevlendirmenin değerlendirilmesi için uyulması gereken ölçütler ve kentsel değer ile bu ölçütlerle yapıya yüklenen yeni fonksiyonların ilişkisi anlatılmıştır. Yeniden işlevlendirmenin gerek mimari olarak, gerekse sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan sürdürülebilir olmadaki avantajları, açıklanmıştır. Bu doğrultuda yeniden işlevlendirilen yapıların sağladığı toplumsal etkiler, kentin sahip olduğu değerlerin yaşatılması ve korunarak sürdürülmesi açısından, tek tipleşmenin yaşandığı günümüzde daha da önem kazanmaktadır.

Ülkemizin teknoloji tarihinin önemli bileşeni ve kentlerin fiziksel gelişiminde etkin rol alan işletmelerin önemli kısmı, 1980'e kadar tam kapasiteyle işletilmiş, bu tarihten sonra işlevini yitirmiş, kapatılmış, çoğu çeşitli nedenlerle yıkılmıştır (Özdemir, 2009: 73-86). Pek çok sanayi tesisi 1990 yıllarda, hammadde üretiminin desteklenmemesi, üretimin az çeşitle ve yetersiz düzeyde yapılması, yerli mal kullanımını teşvik eden girişimlerde bulunulmaması vb nedenler, terk edilmiş, ekonomik, fiziksel, sosyal çöküntü bölgesi konumuna gelmiştir.

Endüstriyel miras yapı ve alanları kentin mimari kimliğine ait tarihsel göstergeler olmalarının yanı sıra, işlevi ve yapımını sağlayan değerlerle ekonomide üretimin hakim olduğu bir dönemin mekânsal kurgusunun, yaşantısı-

nın ve kültürünün izlerini yansıtmaktadırlar. Dolayısıyla birçok açıdan değer taşıyan endüstriyel miras yapı ve alanları aynı zamanda toplumsal bellek, yaşam tarzı ve yerel kültürü tanımlayan referanslar içermektedirler.

Kent kimliğini mekansal, bağlamsal, ekonomik boyutlarıyla ve çok katmanlı olarak algılayabilmek, kent içerisinde yer alan endüstriyel yapıların katkısı ile gerçekleşebilmektedir. Yeni bir işlevle yaşatılması öngörülen bir yapıda, işlevsel değişiklik tek başına düşünülebilen bir kavram değildir. Bu noktada yeniden işlevlendirme için yapının gerekli olan tüm analizlerinin yapılması gerekmektedir. Belirlenen ölçütler ile yapılan incelemeler sonucunda yapıya en uygun işlevin belirlenmesi ve tasarımın yapılması yapının karakterini ve gösterge olma durumunu bozmayacak nitelikte müdahaleleri içermelidir. Yapıya başarılı bir işlevin kazandırılması için sadece yapı bazında değil aynı zamanda içinde bulunduğu konumsal durum ve işlevsel durum bağlamında da doğru değerlendirilmesi de gerekmektedir.

Model alan Bursa Merinos Kültür Merkezi ve Parkı, açık alanları ve kültür merkeziyle kamuya açık işlevleri ağır basan karma kullanımlı, sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik hedeflere dayanan, gece-gündüz yaşayan, tüm bunlar sayesinde de kentsel ve toplumsal dokuya hızla entegre olabilecek sürdürülebilir politikalar uygulanmıştır. Yeni yüklenen fonksiyonların her biri gerçekten üreten, yaşayan

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

ve yaşatan yerleri oluşturmaktadır. Her biri geçmişin günümüzde yaşayan bir parçasıdır, adeta canlı dokulardır.

Tüm bu analizler ve tespitler doğrultusunda, endüstriyel yapılar söz konusu olduğunda, zaman içerisinde yapıların konumlarından dolayı sahip oldukları özelliklerin değişebilir ya da tamamen ortadan kalkabilir olduğu söylenebilir. Tarihimizde belli bir süreci pek çok yönleriyle etkilemiş olan endüstrileşme ve bu dönemin fiziki mekâna yansımaları olan endüstri yapıları da tarihi kimliği yansıtan ve oluşturan öğelerden biri olduğu düşünüldüğünde, kentsel belleğin devamlılığını sağlamakta önemli yapı taşları olarak ele almak gerekmektedir.

KAYNAKÇA

AYDIN, D., AKSOY, E., (2012). Nazilli Sümerbank Fabrikası'nın Sosyal Tesis Binası'nın İşlevsel Dönüşümü İçin Analizler, Güney Mimarlık, TMMOB Mimarlar Odası Adana Şubesi, Sayı: 8, 40-46

AYDIN, Ö. A., GYTE., (2014). Koruma-Yaşatma İtalya'da Tarihi Endüstriyel Alanların Dönüşümü: Güncel Projeler Üzerinden Değerlendirmeler, Mimarlık Dergisi, 378, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=392&RecID=3440>, İnternet Erişim Tarihi: 26.11.2015

ARKİTERA, (2011). Atatürk Kültür Merkezi ve Merinos Parkı Projesinden Örnekler, <http://v3.arkitera.com/p542-ataturk-kultur-merkezi-ve-merinos-parki.html?year=&aID=3413>, İnternet Erişim Tarihi: 26.11.2015

BİLGİN, E. A., BAĞBANCİ, Ö. K., (2015). 19. Yüzyıl Endüstri Mirası Örneği Olarak Tirilye'de Bir Zeytinyağı Fabrikası, Tüba-Ked Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi, 13 (145-166)

BOZKURT, C., (2015). Proejeler, Atatürk Kültür Merkezi – Bursa, <http://cafer-bozkurt.com.tr/>, İnternet Erişim Tarihi: 26.11.2015

BÜYÜKARSLAN, B., GÜNEY, E. D., (2013). Endüstriyel Miras Yapılarının Yeniden İşlevlendirilme Süreci ve İstanbul Tuz Ambarı Örneği, Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, Cilt 6(2) 31 – 58

ERCİVAN, A., (2004). Gazhanelerin Yeniden İşlevlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İç Mimarlık Anabilim Dalı

FORUM YAPISAL NET., (2015). Bursa Merinos Kültür Merkezi Ve Parkı Projesi, <http://forum.yapisal.net/ornek-projeler/7130-bursa-merinos-kultur->

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

merkezi-ve-parki-projesi.html, İnternet
Erişim Tarihi: 26.11.2015

GALLERY – MERİNOS. (2015). http://galeri2.arkitera.com/main.php?g2_itemId=18117, İnternet Erişim Tarihi: 26.11.2015

GEMİCİ, B., (2011). Eski Endüstri Alanlarının Yeniden İşlevlendirilmesinde Kentsel Kalite Ve Değer Artışına İlişkin Kullanıcı Algısı: İzmit-Sekapark Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü, İstanbul

GÖÇER, P. Ö., (2003). Devingen Toplum Etnik Mekânlar İster, Arredamento Mimarlık, Sayı: 02, s.80-83

ICOMOS. (2013). Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi, Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi Türkiye Milli Komitesi

KARİPTAŞ, F. S. ERDİNÇ, J. E., DİNÇER, B. Ö., (2015). Endüstri Mirasın Kentlerdeki Kültürel Sürdürülebilirlik Bağlamında İncelenmesi, ISBS-2015, 2. International Sustainable Buildings Symposium, 512-516

KOÇAN, N., (2011). Sanayi Alanlarının Dönüşümü: Uşak Eski Tabakhane Deri Sanayi Bölgesi, Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi / The Black Sea Journal of Sciences, 1(3) 124-138

MERİNOS AKKM, (2015). History of Merinos Textile Factory - Bursa <http://www.merinosakkm.com/merinos-tarihi>, İnternet Erişim Tarihi 26.11.2015

OĞUZ, D., SAYGI, H., AKPINAR, N., (2010). Kentiçi Endüstri Alanlarının Dönüşümüne Bir Model: İzmit/Sekapark, Coğrafi Bilimler Dergisi 8 (2), 157-167

ÖZDEMİR, B. N., (2009). Kültür Ekonomisi ve Endüstrileri ile Kültürel Miras Yönetimi İlişkisi, Millî Folklor, 21(84):73-86

ÖZDEN, P. P., (2002). Yasal ve Yönetmelik Çerçevesiyle Şehir Yenileme Planlaması ve Uygulaması: Türkiye Örneği, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

ÖZDEN, P., (2012). Cultre - Led Renegeration Projects in Post – Industrial Areas, Sustainable City VII, Urban Regeneration or Sustainability, 155 (2)823 – 827, WIT Press, UK

ÖZER, Y. S., ÖZER, N. O., (2010). Bir Kültür Mirasının Çok İşlevli Bir Yapı Kompleksine Dönüştürülmesinin Sürdürülebilirlik Bağlamında İncelenmesi; Fiume Veneto Örneği, Megaron dergisi, cilt vol.6, sayı no:1

ROBERTS, P., SYKES, H., (2000). The Evolution Definition and Purpose of Urban Regeneration. Urban Regeneration a

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

Hand Book, ed. Roberts vd., Sage Publications, 8-34, London

TMMOB, (2007). Korumada Yeni Tanımlar, Yeni Kavramlar ‘Endüstri Mirası’, Tmmob Mimarlar Odası Genel Merkezi, Ankara.

TOLGA, H. B., (2006). Endüstriyel Alanların Dönüşümü, Kentsel Mekana Etkileri: Beykoz Kundura ve Deri Fabrikası İçin Bir Dönüşüm Senaryosu. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

TORLAK, S. E., (2013). Endüstri Mirasının Ekonomiye Kazandırılması: Toronto Distillery District Dönüşüm Örneği, International Conference On Eurasian Economies, Session 4C, Turizm I, 705-706

TÜMER, S., (2003). Kentsel Alanda İşlevini Yitirmiş Sanayi Tesislerinin Dönüştürülme Sürecine Sürecine Yönelik Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

UÇKAN, Ö., (2000). “Koruma”dan “Yeniden - İşlevlendirme”ye Sürdürülebilir Kent Yedekule Gazhanesi, Domus M Dergisi, (8) 36 - 37

Yazar Notu: Bu makale özet olarak CESB16 - Central Europe Towards Sustainable Building 2016 Prag Sempozyumunda yayınlanmıştır. (This study was published as summary by Central Europe Towards Sustainable Building 2016 Prague (CESB16) Symposium).

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

EXTENDED ABSTRACT

Nowadays, industrial fields and structures which have been in this area have become an important topic of discussion about refunction of structures. However, the cause of preserving this structure and the criteria that used in determining the new function of structures are ignored. Thus, the process of identifying new function of industrial structures random and incorrect function is included in the city. This event causes the meaning of loss of city. In order to solve this problem, industrial area in the history, the impact of the cities and communities, the new meanings with refunction are required analysis carefully. In terms of the process of the formation of sustainable cities, this analysis is important extremely. **Aim:** In this study, new functions suggested for the model industrial structures, Bursa Merinos Cultural Centre and Park, have been analyzed and whether the same functions let the urban memory and identity survive has been determined. **Method:** The topic of the study will be elucidated by using written sources, internet database and the information taken by state institutions such as Bursa Metropolitan Municipality. Furthermore, visual elements such as photos and graphics will be used. The Bursa Metropolitan Municipality has undertaken to give the building and its environs new functions that meet the contemporary social and cultural needs of the growing city. As Merinos Factory Building and Park are located at a spot that could be regarded as the center of Bursa City, due to its close location to Osmangazi Municipality and Bursa Atatürk Stadium, it has been deemed suitable to become a new Culture Center to respond today's cultural and social needs of Bursa community. **Findings:** This project consists of three main titles, which are arrangement of Merinos Park, refunctioning of Merinos Factory as a Culture Center and design of an Atatürk Opera Building and Concert Hall (Bozkurt, 2015). Indoors have been equipped with technologies observing functional requirements and through ensuring a modular dimensional coordination, an approach that prioritizes industrialized construction rather than traditional construction has been adopted (Forum Yapısal Net, 2015). Today, there are a lot of industry structures that were abandoned and lost the function in the city centre. Protecting and maintaining of these industrial structures constitute significance in terms of alive the urban memory and identity and moving technical information into the future. Also, reuses the structure aim to the economic, social and environmental targets due to the effect of industry and city within the sustainable urban development. **Recommendations:** The process of refunction of industrial structure takes shape with examining the value of the region's social and cultural structure. The recommendations

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

about refunction of industrial structures in terms of economic and physical planning within the structure and located area;

- Examine of the zone and industrial structure which will be refunction
- Creating a report in the light of this review
- Preparation of the financial report for scrutinising economy
- Conducting market research
- Creation of architectural report
- Preparation of the current workspace and the proposed project
- The creation of the cost report

The other recommendations in terms of the public participation are set out below:

- The creation of the router group: A team of experienced people in the field about protection and construction application (Finance, law and other professional groups) can reach success by handle all aspects of the subject.
- Examine of the zone and industrial structure: History of the building, the current physical status and the legal position are necessary to investigate by experts.
- Considering of the Structural features: The physical quality of the structure and advantages or disadvantages should be taken into consideration.
- Determination of the vision for the future: Industrial structures are run its proper functions in the light of new data obtained from above.

Result: In this context, the example, Bursa Merinos Factory, can meet the contemporary social and cultural needs of the growing city because of the location in Bursa. Also, old identity of the factory is reflected the preference of refunction that is cultural centre. Before, the power station of Merinos Factory brightened the city and now Atatürk cultural centre illuminates the city in the light of science and art. Bursa Merinos Textile Factory is one of the industrial heritage that opened by Mustafa Kemal Atatürk and became a capital of textile in the Middle East and the Balkans. The factory reborn from the ashes with the responsibility of memory of Mustafa Ke-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan 2017 Sayı: 10 Kış - İlkbahar

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF DESIGN AND ARCHITECTURE

January / February / March / April 2017 Issue: 10 Winter – Spring

ID:138 K:174

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

mal Atatürk. The new function become a capital of the culture and tourism. The common thought about the refunction of this structures, resource for urban development, ensuring backward transformation of energy investment and made of material in the past in addition to maintaining the structural features. This approach is important within the context of sustainability.